บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องแบบแผนและเงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เกี่ยวกับแบบแผนและเงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน ช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และประวัติการรักษา

ส่วนที่ 2 แบบแผนของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ และประวัติการรักษา ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับอายุ ระดับการศึกษา ศาสนา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน (n=16)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (n=16)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	8	50.00
หญิง	8	50.00
ระดับอายุ (ปี)		
20-29	2	12.50
30-39	3	18.75
40-49	10	62.50
50 ปีขึ้นไป	1	6.25
($\overline{X}$ = 40.69, SD = 8.15)		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	1	6.25
ประถมศึกษา	11	68.75
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	18.75
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	1	6.25
ศาสนา		
พุทธ	16	100.00
สถานภาพสมรส		
แต่งงานแล้ว/อยู่ด้วยกัน	16	100.00
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1	6.25
รับจ้าง	6	37.50
ค้าขาย	4	25.00
ลูกจ้างชั่วคราว	3	18.75
พนักงานบริษัทเอกชน	1	6.25
ธุรกิจส่วนตัว	1	6.25

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (n=16)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน (บาท)		
ไม่มีรายได้	1	6.25
ต่ำกว่า 5,000	6	37.50
5,001-10,000	7	43.75
10,001-15,000	1	6.25
15,001-20,000	1	6.25

จากตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 16 คน เป็นเพศชายร้อยละ 50.00 และเพศหญิงร้อยละ 50.00 อายุเฉลี่ย 40.69 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 62.50 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 18.75 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาร้อยละ 68.75 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 18.75 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ และสถานภาพสมรสคือแต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกันกับคู่สามีหรือคู่ภรรยา ด้านการประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างร้อยละ 37.50 อาชีพรองลงมาคือค้าขายร้อยละ 25.00 โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 43.75 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 37.50

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 2

จำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างทราบว่าเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี โรงพยาบาลที่รับการรักษา การรักษาที่ได้รับ และพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในปัจจุบัน (n=16)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (n=16)	ร้อยละ
จำนวนปีที่ทราบว่าติดเชื้อเอชไอวี		
1-5	2	12.50
5-10	4	25.00
10-15	7	43.75
15-20	3	18.75
โรงพยาบาลที่รับการรักษา		
โรงพยาบาลสันป่าตอง	4	25.00
โรงพยาบาลหางดง	4	25.00
โรงพยาบาลสันทราย	4	25.00
โรงพยาบาลดอยสะเก็ด	4	25.00
การรักษาที่ได้รับในปัจจุบัน		
ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส	16	100.00
การใช้ถุงยางอนามัย ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา		
ใช้บางครั้ง	13	81.25
ไม่ใช้เลย	3	18.75

จากตารางที่ 2 ประวัติการรักษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีมานาน10-15 ปี ร้อยละ 43.75 รองลงมาคือทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีมานาน 5-10 ปี ร้อยละ 25.00 ทั้งนี้เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มารับการรักษาจากโรงพยาบาลสันป่าตองร้อยละ 25.00 โรงพยาบาลหางดงร้อยละ 25.00 โรงพยาบาลสันทรายร้อยละ 25.00 และโรงพยาบาลดอยสะเก็ดร้อยละ 25.00 โดยทุกคนเป็นผู้ที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสแล้ว ในส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยพบว่า ในช่วง 3 ที่ผ่านมากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งร้อยละ 81.25 ที่เหลือไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเลยร้อยละ 18.75

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 แบบแผนของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน เป็นรูปแบบของการกระทำที่มีผลทำให้เกิดโอกาสการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีจากผู้ติดเชื้อไปสู่คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำที่เป็นคู่ผลเลือดต่างได้ โดยผลการศึกษาจะนำเสนอตามผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่แบบแผนของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแยกตามพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอน และการเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอน ดังนี้

1. **พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย** พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำในช่วงก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวีของตนเอง และเมื่อทราบผลการติดเชื้อในภายหลังกลุ่มตัวอย่างจึงมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปความสม่ำเสมอของการใช้ถุงยางอนามัยก็ลดลง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

> *“ก่อนจะรู้นะ ก็มีอะไรกันตามปกติ ไม่คิดถึงถุงยางอะไรซักอย่าง แต่ตั้งแต่รู้ว่าติดเชื้อ แฟนก็กลัวจะเป็นเหมือนเรา หมอแจกถุงยางก็เอาไป แรกๆที่รู้กลับไปบ้านมีอะไรกันก็ใส่ถุงยางทุกครั้งเลย แต่ต่อไปนานเข้านานเข้า เราก็เฉยชาเรื่องถุงยางอ่ะ ไม่มีก็ไม่ใช้” (F2 อายุ 20 ปี)*

> *“ครั้งแรกก็ใส่ปลอก(ถุงยางอนามัย)อยู่ หลังๆมาเขาพยายามจะถอดออก ป้าก็บอกไม่อยาก สร้างกรรมสร้างเวร ป้าไม่อยากให้ติดกันเป็นคนเดียวก็พอแล้ว เขาก็ไม่พอใจ ป้าขัดไม่ได้ ใช้บ้างไม่ใช้บ้าง ก็แล้วแต่เขา” (F15 อายุ 49 ปี)*

แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำตั้งแต่ก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวี และภายหลังจากทราบผลการติดเชื้อแล้วพฤติกรรมดังกล่าวก็ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

> *“ไม่แตกต่างเลย เหมือนเดิมทุกอย่าง ไม่ใช้(ถุงยางอนามัย)ด้วย ทั้งๆ ที่รู้ว่าเราเป็น(ผู้ติดเชื้อเอชไอวี)” (F12 อายุ 28 ปี)*

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนชั่วคราวพบว่า พวกเขาเลือกที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เนื่องจากกลัวติดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนคนนั้น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

“ใช้(ถุงยางอนามัย)กับคนข้างนอกแต่เราไม่ใช้กับแฟนเรา ที่ใช้กับคนข้างนอกเพราะกลัวเชื้อข้างนอกเข้ามา ตัวเราไม่ได้กลัวเอาไปติดคนอื่นนะ แต่กลัวเอาของคนอื่นมาติดเราอีก เรามีหนึ่งโรค ก็กลัวมันจะเพิ่มมาเป็นสามเป็นสี่โรค” (M1 อายุ 43 ปี)

“เดือนละครั้งนี่มีอยู่ เป็นสาวร้านอาหาร คาราโอเกะ ช่วงที่เป็นจะไม่ลืมนะ ถ้าไปข้างนอกนะใส่(ถุงยางอนามัย)ทุกครั้ง” (M4 อายุ 40 ปี)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำ และเมื่อทราบผลการติดเชื้อในภายหลังกลุ่มตัวอย่างจึงมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปความสม่ำเสมอของพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยก็ลดลง แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำตั้งแต่ก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวี และภายหลังจากทราบผลการติดเชื้อแล้วพฤติกรรมดังกล่าวก็ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนชั่วคราวพบว่า พวกเขาเลือกที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เนื่องจากกลัวติดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนคนนั้น

2. เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอน เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำโดยมีเหตุผลหลายส่วนประกอบกัน ได้แก่ ความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ รู้สึกคับ เหม็นกลิ่นของถุงยางอนามัย เมาและลืมใช้ถุงยางอนามัย บางคนบอกว่าใช้ถุงยางอนามัยแล้วไม่สนุก รู้สึกอึดอัด รู้สึกบีบแน่นและปวดบริเวณอวัยวะเพศ การใช้ถุงยางอนามัยทำให้ขัดจังหวะในการมีเพศสัมพันธ์ และมีความยุ่งยาก บางคนใช้เวลานานกว่าจะถึงจุดสุดยอดในการมีเพศสัมพันธ์ทำให้เกิดความรำคาญและเจ็บ บางคนใช้ถุงยางอนามัยแล้วอวัยวะเพศทำงานได้ไม่เต็มที่ ถุงยางอนามัยเลื่อนหลุดจากอวัยวะเพศหดตัว ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เวลาใส่(ถุงยางอนามัย)แล้ว มันแตกต่างกันนะ มันไม่เป็นธรรมชาติ มันรู้สึกคับ และบางทีจะเป็นกลิ่นเดิมๆ กลิ่นของถุงยาง กลิ่นมันจะเหม็นคาว จนอยากอาเจียน บางครั้งก็เมา ก็ลืมคิดว่าไม่เป็นไรครั้งเดียวเองแต่ครั้งที่สองครั้งที่สามก็ลืมอีก” (M1 อายุ 43 ปี)

“ตกลงคุยกันว่ามันไม่สนุก มันอึดอัด มันบีบ มันแน่น มันปวด มันไม่เหมือนที่เราสดๆ เนื้อกับเนื้อ อีกอย่างพอมันถึงเวลานั้นแล้วตอนกลางคืนอารมณ์มันพาไปด้วย ไปหาถุงก็ไม่ทันละถามว่ายุ่งยากมั้ย ก็ยุ่งยากเหมือนกันนะ” (M13 อายุ 35 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

"...ยิ่งมาใช้ถุงยางอนามัยพูดตรงๆนะกว่าจะเสร็จ แล้วเราก็รำคาญ มันไม่สบายมันเจ็บมันแสบ แล้วถ้าเราให้มันใส่ถุงเนี่ย ไอ้ตัวของผู้ชายเนี่ยมันจะแข็ง ไม่เต็มที่ เวลามันนอนกับเราก็เสร็จนาน มันเป็นความรำคาญของเรา..." (F3 อายุ 44 ปี)

"มันทำงานได้ไม่เต็มที่ มันหลุดๆไหลๆ... สัมผัสมันไม่ค่อยดี บางทีเต็มที่ขึ้นมาพอใส่ถุงลงไป มันหดตัวทันทีเลย..." (M10 อายุ 46 ปี)

มีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การตัดสินใจใช้ถุงยางอนามัยขึ้นอยู่กับผู้ชาย ผู้หญิงไม่มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย เพราะต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน บางคนบอกว่าสามีเมาและไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย แต่เนื่องด้วยบทบาทหน้าที่ของการเป็นภรรยาผู้ติดเชื้อเอชไอวีจึงไม่สามารถปฏิเสธได้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เอาไปให้แกใช้ แกไม่ใช้ เราก็ไม่รู้จะไปบังคับแกยังไง... คือไม่ต้องบังคับกัน ไม่ต้องพูดกันหลายครั้ง ถ้าพูดกันมากจะทะเลาะกัน คือแกไม่ใช้ก็คือไม่ใช้" (F5 อายุ 42 ปี)

"พี่บอกให้เขาใส่แล้วเขาไม่ใส่... บางครั้งเขาก็ทำตาม บางครั้งก็ไม่ทำ พี่ก็ไม่รู้จะว่าไงแล้ว" (F9 อายุ 42 ปี)

"แกเมาเหล้าไงแกไม่ยอมใส่ เราก็ช่างมันเถอะ อยากตายก็ให้มันตายไปเลย ผู้หญิงยังไงก็ตามนั้นเพราะเราเป็นลูกเป็นเมียมัน บางครั้งเราก็ไม่อยากจะมีอะไร แต่ผู้ชายมันมีอารมณ์มากกว่าผู้หญิง" (F7 อายุ 48 ปี)

กลุ่มตัวอย่างบางคนให้เหตุผลว่า คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำที่ได้รับตรวจเลือดหาการติดเชื้อเอชไอวีเป็นประจำ แล้วผลการตรวจไม่พบการติดเชื้อ เป็นการยืนยันว่าการไม่ใช้ถุงยางอนามัยที่ผ่านมาไม่ได้มีผลทำให้คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำติดเชื้อเอชไอวี ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

"...เขาบอกว่า ตรวจแล้วมันไม่เจอจะใช้ทำไม" (M11 อายุ 39 ปี)

"พี่ชวนมาตรวจเลือด ปีแรกมาตรวจผลก็ผ่าน (ไม่ติดเชื้อเอชไอวี) ก็นัดมาอีกปีนึง ในช่วงเวลาเป็นปีเนี่ย แกก็ไม่ใช้ทุกครั้ง" (F9 อายุ 42 ปี)

"นอนกับเราช่วงนั้นมันก็ไม่ใช่เคยใช้ถุง มันก็ยังไม่เป็น ขนาดมันอายุเยอะแล้วนะ คราวก่อนที่มันไม่ได้ใส่ถุงก็ไปตรวจ ก็ยังไม่เป็น" (F8 อายุ 53 ปี)

นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางคนให้เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยว่าเป็นการแสดงถึงความรัก ความซื่อสัตย์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่มีการรังเกียจในตัวผู้ติดเชื้อ การใช้ถุงยางอนามัยหมายถึงการรังเกียจ และการไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"...อีกอย่างนึงคือทำให้รู้ว่าแกก็รักเรา คือว่าไม่มีใครแล้ว เป็นของกันและกัน... ไม่ต้องใส่ถุงเลย ทำให้เชื่อร้อยเปอร์เซนต์ว่าผู้หญิงคนนี้รักและซื่อสัตย์ต่อเราจริงๆ..." (M14 อายุ 40 ปี)

"...เค้าให้เหตุผลว่ารัก เขาจะใช้คำพูดแบบนี้ มันทำให้รู้ว่าน้องเป็นคนปกติเหมือนคนอื่นทั่วไป น้องรู้สึกดีใจนะ" (F12 อายุ 28 ปี)

"ตอนนั้นเขาก็รู้ว่าเราเป็น แล้วเขาใส่ เราก็คิดน้อยใจ ทำหน้าหงอย ก็ซึมๆเล็กน้อย ก่อนจะรู้ใช่มั้ยว่าเป็นโรค เขาไม่ใช้เลย เผื่อมารู้กลับใช้ เราก็เสียใจ เสียใจก็เพราะคิดว่าเขากลัว เขารังเกียจเรา..ตอนที่แฟนไม่ใช้ ก็รู้สึกดีอ่ะ" (F2 อายุ 20 ปี)

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำ มีเหตุผลหลายส่วนประกอบกันซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่เป็น 1) ด้านความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติเมื่อใช้ถุงยางอนามัย รู้สึกคับ รู้สึกอึดอัด รู้สึกบีบแน่นและปวดบริเวณอวัยวะเพศ รู้สึกเหม็นกลิ่นของถุงยางอนามัย ใช้ถุงยางอนามัยแล้วไม่สนุก อวัยวะเพศทำงานได้ไม่เต็มที่ ใช้เวลานานกว่าจะถึงจุดสุดยอดในการมีเพศสัมพันธ์ทำให้เกิดความรำคาญและเจ็บ 2) การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของมึนเมา ทำให้ลืมและไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย 3) ความยุ่งยากในการใช้ถุงยางอนามัย การใช้ถุงยางอนามัยทำให้ขัดจังหวะในการมีเพศสัมพันธ์ 4) ผู้หญิงไม่มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องด้วยบทบาทหน้าที่ของการเป็นภรรยาและต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน การตัดสินใจใช้ถุงยางอนามัยจึงขึ้นอยู่กับผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ 5) ผลการตรวจเลือดของคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่พบการติดเชื้อเอชไอวี เป็นการยืนยันว่าการไม่ใช้ถุงยางอนามัยที่ผ่านมาไม่ได้มีผลทำให้คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำติดเชื้อเอชไอวีได้ 6) การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นการแสดงถึงความรัก ความซื่อสัตย์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่มีการรังเกียจในตัวผู้ติดเชื้อ ส่วนการใช้ถุงยางอนามัยหมายถึงการรังเกียจ และการไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน

3. การเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีเปิดเผยสถานะการติดเชื้อเอชไอวีแก่คู่สามี ภรรยาหรือคู่นอนประจำ โดยวิธีการหรือขั้นตอนการบอกผลเลือดพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบอกผลเลือดแก่คู่ด้วยตนเอง มีบางคู่ที่ฟังผลการตรวจเลือดด้วยกันที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

โรงพยาบาลตอนฝากครรภ์โดยแพทย์จะเป็นผู้แจ้งผลการตรวจให้ทราบ ซึ่งหลังจากทราบผลเลือดคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำส่วนใหญ่ก็จะมีอาการตกใจ บางคู่ก็ทะเลาะกัน แต่เมื่อเวลาผ่านไป หลังจากได้พูดคุยกัน หรือหลังจากที่คู่ของกลุ่มตัวอย่างทราบว่าตนไม่ติดเชื้อเอชไอวีก็จะรู้สึกโล่งใจ และยอมรับได้ ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตคู่ด้วยกันต่อไปตามปกติ แต่มีบางคู่ที่ยังนำประเด็นเรื่องการติดเชื้อมาทะเลาะกันในภายหลัง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"บอกว่าไปเจาะฝีมา หมอเขาตรวจ เจอติดเชื้อ หมอมียาให้กินก็กินยาตามโครงการ บอกไปแบบนี้ เมียก็ตอนนั้นก็ไม่รู้จะทำยังไง คือรู้แล้วเขาก็เงียบๆ สุดท้ายมันก็ต้องยอมรับให้ได้ ก็พาเขาไปตรวจตามที่หมอแนะนำ" (M16 อายุ 36 ปี)

"ก็อยู่ได้สักพักก็บอกเค้า แล้วอีกอย่างเค้าก็มาเจอพวกยาพวกนี้ เค้ารู้เค้าก็บอกว่า ไม่เป็นไรถ้าตายก็ตายด้วยกัน เค้าก็ร้องไห้ แต่ก็ยังไปเอาพ่อเอาแม่มาขอ ก็เลยได้อยู่ด้วยกันมาจนถึงทุกวันนี้" (F15 อายุ 49 ปี)

"บอกสิ บอกว่าหมอบอกว่าพี่ติดเชื้อ ลุงแกก็อึ้ง ก็สงสารเหมือนกัน ไม่รู้จะทำไง เพราะว่าถ้ารู้ก่อนแล้วเราก็จะไม่ยุ่งกับเขาละ ตอนแกได้ยินครั้งแรก แกก็เหมือนช๊อค ว่าทำไมถึงเป็นแบบนี้ติดมาได้อย่างไร ก็ค่อยๆพูดให้แกเข้าใจ ก็ทุกวันนี้ก็เหมือนแกยังทำใจไม่ได้ บางครั้งก็มาทะเลาะกันเถียงกันเรื่องเก่า เรื่องที่เราติดเชื้อ" (F5 อายุ 42 ปี)

"ตอนแรกเขาก็โวยวาย มีปากเสียงกันเล็กน้อย หลังจากนั้นเราก็ชี้แจงว่ากินยาไปมันก็ดีขึ้นเมื่อก่อนมันไม่มียา มาพักหลังๆ มันก็มีชมรม ก็ดี ก็ไปเข้าชมรมไปรับยา" (M6 อายุ 46 ปี)

"ตอนหนูท้องนะ ก็ซักประมาณท้องได้ 5-6 เดือน มั๊งหมอจะดูแลเด็กในท้องด้วย แล้วหมอก็ให้น้องกินยาตัวอื่นเพิ่มไป เพื่อจะไม่ให้เด็กติดเชื้อจากแม่ แล้วแฟนก็อยู่ด้วยกัน เขาก็เลยให้แฟนไปเจาะเลือดดู แล้วก็เรียกมาคุยด้วยกันที่ห้องนี้ แล้วบอกกับแฟนว่าหนูเป็นอะไร แล้วก็ถามว่าแฟนรู้สึกยังไง แล้วก็บอกผลเลือดของแฟนว่าแฟนไม่ได้เป็นอะไร ไม่ได้ติดกัน เขาก็ตกใจน่ะ พอรู้ว่าตัวเองไม่เป็น เขาก็โล่งใจละ เขาก็ถามคำเดียวว่าเป็นได้ยังไง แต่ไม่ถามต่อ ก็คือมันจะเป็นมาจากไหน เป็นยังไง ไม่รู้ แต่คุณน่ะมีสิทธิที่จะไม่เป็นได้ เพราะถ้าคุณแข็งแรงประมาณเนี้ย หมอเป็นคนบอก เขาก็กอดให้กำลังใจ แล้วเค้าก็ถามเรื่องราวว่าให้ทำยังไงต่อไปและตั้งแต่นั้นหนูก็กินยา" (F2 อายุ 20 ปี)

"ตอนที่หมอบอกว่าเป็นเลือดบวก ทำใจตั้งนาน ตอนนั้นนี่แบบอยากจะฆ่าตัวตาย แฟนพี่เขาก็เสียใจมากเลย เขาบอกว่านี่แหละผลของการบอกให้เลิกทำงานบาร์ พี่ก็คิดว่ามันเป็นเวรเป็น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กรรม มันก็มีทะเลาะกันบ้าง หลังจากนั้นก็คุยปรับความเข้าใจกัน มันก็เหมือนเดิม" (F9 อายุ 42 ปี)

ด้านพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์หลังทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่หลังจากกลุ่มตัวอย่างทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี อารมณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ก็ลดลง บางคนไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำเนื่องจากไม่อยากให้คู่ของตนติดเชื้อเอชไอวี ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"พูดตรงๆว่าป้าเป็น เอชไอวีปุ๊บ นี่เปลี่ยนไปเลย คือว่าอารมณ์ป้าจะไม่มีเลย... ลุงแกนี่มีอยู่ผู้ชายนี่ เดือนหนึ่งซักสองสามครั้ง" (F7 อายุ 48 ปี)

"พี่คิดว่าถ้าสามีไม่มายุ่งด้วยเท่าไหร่ยิ่งดี เพราะแบบว่าเขาจะได้ไม่ต้องติดเชื้อจากเรา." (F3 อายุ 44 ปี)

ด้านความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หลังทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี ก็มีเพศสัมพันธ์ตามปกติ ความถี่เพศสัมพันธ์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาวะการติดเชื้อเอชไอวี โดยช่วงแรกความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์มีบ่อย ส่วนใหญ่บอกว่าอาทิตย์ละประมาณ 2-3 ครั้ง แต่พอนานไปความถี่ก็เริ่มลดลง เนื่องจากภาระงาน เวลา อายุที่เพิ่มขึ้น ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เพศสัมพันธ์ มันไม่มีอารมณ์เลย แต่ลุงแกมี ตัวเราไม่เหมือนเดิม ยังไงก็ได้ให้มันเสร็จๆไป ความถี่มันตอนใหม่ๆ ต่ออาทิตย์ สามสี่ครั้ง ตอนนี้ก็น้อยกว่าเดิม" (F7 อายุ 48 ปี)

"หลังจากรู้ว่าเรามีเชื้อก็มีปกติไม่แตกต่าง บางทีก็สองอาทิตย์ครั้ง... อยู่ด้วยกันใหม่ๆนี่ก็บ่อย แต่พอนานๆไปก็ลดลง บางทีเราติดงาน บางครั้งผมไปอยู่ต่างจังหวัดเป็นเดือน เมียผมก็อยู่บ้าน อยู่ที่เวลามากกว่า ..." (M13 อายุ 35 ปี)

"เมื่อก่อนจะถี่ อาทิตย์ละสองวันสามวัน แต่ตอนนี้แก่แล้วอาจห่างไปบ้าง แต่ไม่ใช่ห่างจนไม่มีเลย" (M6 อายุ 46 ปี)

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ซึ่งเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เปิดเผยสถานะการติดเชื้อเอชไอวีแก่คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำ ส่วนใหญ่เปิดเผยผลเลือดแก่คู่ด้วยตนเอง มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ฟังผลการตรวจเลือดด้วยกันกับคู่ที่โรงพยาบาลตอนฝากครรภ์ โดยแพทย์จะเป็นผู้แจ้งผลการตรวจเลือดให้ทั้งคู่ทราบ ซึ่งหลังจากทราบผลการตรวจเลือดดังกล่าว คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำส่วนใหญ่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะมีอาการตกใจ แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากที่บางคนได้ไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตรวจเลือดและทราบว่าตนเองไม่ติดเชื้อเอชไอวีก็จะรู้สึกโล่งใจและยอมรับได้ หลังจากนั้นก็ใช้ชีวิตคู่ด้วยกันตามปกติ แต่มีคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำของกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ยังนำประเด็นเรื่องการติดเชื้อมาทะเลาะกันในภายหลัง ส่วนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอารมณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ลดลง บางคนไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำเนื่องจากไม่ต้องการให้คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำติดเชื้อเอชไอวี แต่ทั้งนี้ความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์ยังเป็นไปตามปกติ โดยช่วงแรกความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์มีบ่อย แต่พอนานไปความถี่ก็เริ่มลดลง เนื่องจากลักษณะงาน เวลาในการอยู่ด้วยกัน และอายุที่เพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

เงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยผลการศึกษาจะนำเสนอตามผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาด้วยการจัดหมวดหมู่เป็น 3 มิติ คือ มิติปัจจัยภายในบุคคลได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทัศนคติต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่าง มิติปัจจัยระหว่างบุคคลได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน และมิติปัจจัยด้านชุมชนได้แก่ ทัศนคติของคนในชุมชนต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ดังนี้

1. มิติปัจจัยภายในบุคคล เป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่เป็นปัจจัยภายในซึ่งมีผลต่อแบบแผนของพฤติกรรมบุคคลนั้นได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทัศนคติต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่าง

1.1 การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ว่าเป็นโรคที่ทำให้ภูมิต้านทานต่ำลง ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทางเลือดและเข็มฉีดยา ไม่ติดโดยการดื่มน้ำจากแก้วน้ำ ไม่ติดโดยการกินอาหารจากช้อน ไม่ติดโดยการกินข้าวร่วมกัน ส่วนการป้องกันคือการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ การไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มันเป็นตัวทำให้ภูมิต้านทานเราต่ำลง ไม่มีภูมิต้านทาน การติดต่อมีหลายอย่าง มีหนึ่งเพศสัมพันธ์ สองทางเลือดสายเลือด แล้วก็เข็มฉีดยา” (M1 อายุ 43 ปี)

“เข้าใจว่าภูมิคุ้มกันร่างกายจะต่ำลง หมายถึงว่า เชื้อตัวนี้จะไปทำลายเซลล์ ทำให้ภูมิคุ้มกันเราอ่อนลง การป้องกันก็อย่างคนมีคู่คิดว่าน่าจะเป็นถุงยางอนามัย ไม่ใช้เข็มร่วมกันประมาณนั้นนะ” (F5 อายุ 42 ปี)

“...ถึงแม้จะติดเชื้อแต่ตราบใดที่เราไม่ไปมีเพศสัมพันธ์ ไม่ไปฉีดยาใช้เข็มเล่มเดียวกัน ไม่ใช่แม่ไม่ใช่ลูก ยิ่งตอนนี้เป็นแม่เป็นลูกถ้ามีการป้องกันมันก็ไม่ได้ติดกันง่ายๆ ไม่ติดโดยแก้วน้ำ ไม่ติดโดยการกินช้อน ไม่ติดโดยการกินข้าวร่วมกัน” (F12 อายุ 28 ปี)

ด้านการปฏิบัติตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ชีวิตตามปกติ ไม่เครียด กินยาต้านไวรัสตรงเวลา ออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพและทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่สนใจว่าคนอื่นจะรังเกียจ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

“พี่ทำปกติ เพราะพี่ไม่ใช่คนกินเหล้ากินบุหรี่ พี่ทำงานของพี่ปกติ ไม่เครียด” (M14 อายุ 40 ปี)

“ใจผมลึกๆนี่ยังคิดอยู่ว่ากีฬาคือยาวิเศษ ผมเลยต้องออกกำลังอยู่ แล้วก็ไม่ท้อ... คือว่าชีวิตนี้งานที่ทำทุกอย่างเนี่ยให้พ่อให้แม่ให้ลูก” (M13 อายุ 35 ปี)

“พี่กินทุกอย่างที่เขาว่าดี ยาตัวนี้ดี สมุนไพรตัวนี้ดี พี่ก็ไปหามากินเพื่อดูแลสุขภาพ... พี่คิดว่าอย่างน้อยพี่เข้ามาเป็นตัวแทนเครือข่ายผู้ติดเชื้อเหมือนเป็นการทำบุญ คือว่าเราได้ความรู้อะไรไปเราก็ไปแบ่งปันเพื่อนเราได้” (F3 อายุ 44 ปี)

“ก็อยู่ไปแบบนี้ กินยาซะ เรารู้เราได้รักษา คนอื่นรังเกียจก็แล้วไป เราก็ไม่สน” (F8 อายุ 53 ปี)

แต่ทั้งนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ระมัดระวังตัวเองเวลาใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากกลัวคนอื่นในสังคมรังเกียจ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ไปไหนมาไหนก็ไม่ค่อยชอบไปสัมผัสกับเขา กลัวเขารังเกียจ... เราจะระวังตัวเรา... ถึงเวลากินข้าวก็จะไม่กินกับเขา เราก็กลับบ้าน ไปกินเอง” (M10 อายุ 46 ปี)

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ว่าเป็นโรคที่ทำให้ภูมิต้านทานต่ำลง ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทางเลือดและเข็มฉีดยา ไม่ติดโดยการดื่มน้ำจากแก้วน้ำ การกินอาหารจากช้อน หรือการกินข้าวร่วมกัน ส่วนการป้องกันคือการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ด้านการปฏิบัติตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ชีวิตตามปกติ ไม่เครียด กินยาต้านไวรัสตรงเวลา ออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพและทำตัวเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่สนใจเรื่องการรังเกียจจากคนในชุมชน แต่ทั้งนี้ยังมีบางส่วน ที่ระมัดระวังตัวเองเนื่องจากกลัวคนอื่นในสังคมรังเกียจ

1.2 ทัศนคติต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าปัจจุบันไม่มีการรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีมากเหมือนที่ผ่านมา และเชื่อว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนธรรมดาทั่วไป มีศักยภาพเทียบเท่ากับคนปกติ กลุ่มตัวอย่างบางคนพยายามพัฒนาศักยภาพตนเองให้มากกว่าคนอื่นเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เมื่อก่อนเขารังเกียจกัน แต่นานๆไปมันถือเป็นเรื่องธรรมดา ต้องร่าเริง ต้องไม่คิดอะไร ความดันเบาหวานยังน่ากลัวกว่า ที่สำคัญมะเร็งนั่นสิ เป็นแล้วก็ตาย” (F8 อายุ 53 ปี)

“พี่ก็คิดว่าผู้ติดเชื้อเป็นคนธรรมดา ไม่เคยคิดว่าตัวเองอ่อนแอ ไปไหนได้ ทำงานได้เหมือนคนปกติ...” (F5 อายุ 42 ปี)

“เมื่อก่อนเราเหมือนคนไม่มีศักยภาพ เป็นผู้ติดเชื้อก็ต้องรอคอยความช่วยเหลือ แต่พี่เป็นคนแสวงหาทั้งแหล่งทุนแหล่งความรู้ อย่างถุงยางอนามัยเนี่ย พี่จะเอาไปไว้บ้านเลย บ้านพี่ตอนเย็นพี่ขายเหล้าตอง พี่ก็บอกเลยว่าใครจะมีอะไรกับใครขอให้มาเอาถุงยางไม่ต้องอาย เพราะถ้าเป็นมาแล้วจะน่าอายกว่า เหมือนกับเราพลิกผันศักยภาพของเราให้คนอื่นเห็นว่า คนติดเชื้อมันยังทำได้เลย” (F3 อายุ 44 ปี)

แต่ทั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีทัศนคติว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีคือผู้ที่สำส่อน มีการรังเกียจจากคนรอบข้าง ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“คนติดเชื้อเป็นคนแบบว่าสำส่อน ...แต่บางครั้งเราก็ไม่ได้เที่ยว เราไม่ได้สำส่อน แต่ว่าเรามาติดจากแฟนเรา เราไม่รู้ว่าแฟนเราเป็นหรือไม่เป็น เป็นมาจากไหน” (M14 อายุ 40 ปี)

“คนแถวบ้านมักจะแอนตี้ ก็คือแถวบ้านมันมีคนที่เป็น แล้วเค้าก็คิดว่าน่ารังเกียจ ตอนแรกหนูก็รังเกียจนะ เพราะว่ามันเป็นโรคติดต่อ แล้วอีกอย่างนึงคือมันเป็นเป็นโรคที่ได้มาแบบไม่ได้บังเอิญ มันเป็นโดยแบบตั้งใจทำไง” (F12 อายุ 28 ปี)

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนคิดว่าการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเรื่องของเวรกรรม หากคู่ติดเชื้อเอชไอวีขึ้นมาก็สามารถไปรับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส และสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ตามปกติ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ป้าก็ไม่ได้กังวลนะ เพราะถ้ามันจะติดมันก็ติด มันอยู่ด้วยกันนานสิบสองปี แกก็ตรวจทุกปีๆ แกก็ไม่เห็นเป็นอะไร ถ้าเกิดติดขึ้นมา ความรู้สึกของป้า ป้าก็คงจะคิดเป็นกรรมเป็นเวร เพราะเราเป็นแล้วผัวก็มาเป็นอีก” (F15 อายุ 49 ปี)

“...แฟนพี่เขาไม่กลัว ติดมาก็กินยา รักษาตลอดชีวิต เขาว่าคนอื่นเป็นมะเร็งตายเร็วกว่า” (F9 อายุ 42 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติภายในบุคคลคล้ายคลึงกันว่า ปัจจุบันไม่มีการรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีมากเหมือนที่ผ่านมา และเชื่อว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนธรรมดาทั่วไป มีศักยภาพเทียบเท่ากับคนปกติ บางคนพยายามพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม แต่ก็ยังมีผู้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่คิดว่ามีการตีตราผู้ติดเชื้อเอชไอวีว่าเป็นผู้ที่สำส่อน มีการรังเกียจจากคนรอบข้าง และบางส่วนที่คิดว่าการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเรื่องของเวรกรรม เพราะถ้าหากคู่ติดเชื้อเอชไอวีขึ้นมาก็สามารถไปรับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสและสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ตามปกติได้

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ว่าเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่คู่ของตน แต่ยังมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีบางส่วนไม่อยากใช้ถุงยางอนามัย ถึงแม้จะรับรู้ว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีได้ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"คิดว่าใช้ถุงยางมันดี มันป้องกันไม่ให้ไปแพร่เชื้อให้คนอื่น ...ถ้าใช้นี่คือเราป้องกันได้ เราไม่สามารถไปแพร่เชื้อให้แฟนเราได้ ถ้าเกิดวันใดร่างกายเขาอ่อนแอ เขาอาจจะรับเชื้อจากเราได้ ถ้าไม่ได้ป้องกัน" (F2 อายุ 20 ปี)

"ถ้าใส่ถุงน้ำเชื้อมันก็ไม่ได้แพร่ ...ถ้าเราไม่ใส่ถุงเผื่อมันแพร่มา แฟนเราอาจจะติดเชื้อ เราก็ต้องเชื่อที่หมอสั่ง จริงๆ ก็ไม่อยากใช้" (M4 อายุ 40 ปี)

สรุปได้ว่าในเรื่องของความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยว่าเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่คู่ของตน แต่ยังมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีบางส่วนไม่อยากใช้ถุงยางอนามัย ถึงแม้จะรับรู้ว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีได้

2. มิติปัจจัยระหว่างบุคคล เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาแบบพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง ดูแลซึ่งกันและกัน คอยเตือนผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเรื่องการกินยาต้านไวรัสให้ตรงเวลา ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เรื่องภายในครอบครัวนี่คุยกันทุกเรื่องครับ เปิดเผย ดูแลกันดีจะไม่ให้เดือดร้อนเลย เวลาอยากกินอะไรก็จะซื้อให้... เรื่องทะเลาะกันไม่ค่อยมี ส่วนมากจะงอน รู้ว่าเราเป็นแบบนี้ก็หวงเราอยู่" (M13 อายุ 35 ปี)

"เขาจะคอยเตือนตลอดว่ากินยาหรือยัง ต้องกินยาให้ตรงนะ แต่เขาไม่ได้บอกว่าเป็นห่วงนะ คือหนูจะแสดงความรักด้วยกันตลอดอยู่แล้ว มีถามเรื่องกินยาตรงเวลา..." (F12 อายุ 28 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนบอกว่า คู่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะชอบดื่มเหล้าเมา ซึ่งทำให้บางคู่ต้องแยกห้องนอนกันแต่ก็ยังมีเพศสัมพันธ์กันตามปกติ บางคู่ทะเลาะกันแล้วนำเรื่องการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นประเด็นในการทะเลาะ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"มันกินเหล้า ตอนนี้นะที่เครียด สาเหตุที่แยกห้องกันคนละห้องก็เพราะกินเหล้าเนี่ยแหละ มันกินทุกวัน พี่เลยว่าต่างคนต่างอยู่เถอะ ...เราได้กลิ่นเหล้าทุกวันเราก็ตายเสียก่อน ก็เลยแยกห้องกันนอน ทีนี้เวลาอยู่ด้วยกันมันเหมือนรู้กัน เวลาอยากมีอะไรกันก็มาได้ เราก็ไม่ได้ว่าไม่ให้นอนด้วย ก็คือแยกกันพักผ่อน" (F3 อายุ 44 ปี)

"...ช่วงสองสามปีนี่แกกินหนัก ดื่มหนักทุกวันแล้วก็หาเรื่อง ...งานบ้านนี่จะไม่ทำอะไรซักอย่าง จะเอางานข้างหน้าอย่างเดียว ช่วงหลังที่ทะเลาะกันก็เรื่องเดิมที่เราเป็น (ผู้ติดเชื้อเอชไอวี) แกก็จะบอกว่า ถ้าเราตายก่อนแกจะเอาหน้าไปสู้คนอื่นเขาอย่างไร ที่ว่าอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะตัวเล็ก (ลูก) นี่ พี่ไม่มีตัวเล็ก (ลูก) นี่พี่ก็เลือกไปนานละ" (F5 อายุ 42 ปี)

จากผลการศึกษายังพบอีกว่า เงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเกิดขึ้นเนื่องจากส่วนใหญ่สามีของกลุ่มตัวอย่างเป็นฝ่ายเลือกที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นภรรยาจึงไม่สามารถที่จะต่อรองได้ เนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน และเพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างคู่ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"ครั้งแรกๆ ก็ใส่ปลอก(ถุงยางอนามัย)อยู่ หลังๆ เขาจะเอาออกให้ได้ เราก็บอกไม่ได้ เขาก็ไม่พอใจ ฟึดฟัด เราก็กลัวไม่รู้จะว่าไง เป็นก็ตายไปด้วยกัน ป้าก็พูดแบบนี้ จะทะเลาะกันทุกครั้งเลย" (F15 อายุ 49 ปี)

"...แกจะเป็นประเภทถ้าเมาแล้วแกไม่ใช้ถุง พี่ก็แล้วแต่เขา ในเมื่อเราเตือนแกแล้วแกไม่ฟัง ไม่อยากทะเลาะ" (F5 อายุ 42 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันมานาน เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องพูดคุยเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยกับคู่บ่อยๆ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"มันเกิดการเบื่อหน่ายไง มันอยู่ด้วยกันมานาน อย่างพี่กับสามีก็สิบกว่าปีละ เราพูดเรื่องถุงยางไปบ่อยๆมันก็แค่นั้น พี่ก็สังเกตพฤติกรรมของสามีพี่ว่ามันก็ไม่ได้ไปเสี่ยงที่อื่นมาก็อยู่กับเราตลอด อีกอย่างเราดูสุขภาพมันก็แข็งแรง ก็ปกติอยู่" (F3 อายุ 44 ปี)

“ป้าเอาถุงไปให้ลุงแกใช้ แกไม่ยอมใช้ แกจะยอมตาย เราก็ไม่สามารถจะไปบังคับแกได้ ก็ไม่ใช้จนทุกวันนี้ ...ถ้าเรียกตัวแกมาถาม แกก็จะบอก ไม่ใช้ครับ ไม่มีเหตุผลอื่น” (F7 อายุ 48 ปี)

กลุ่มตัวอย่างบางคนบอกว่าคู่ของของตนเองคิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความจำเป็นสำหรับคู่สามีภรรยา การใช้ถุงยางอนามัยหมายถึงการไม่ไว้วางใจ การไม่เชื่อใจซึ่งกันและกัน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“แกบ่นว่าก็เป็นเมียทำไมมาใช้ถุง เหมือนกับไปเที่ยวผู้หญิงหากินข้างนอก เป็นเมียทำไมต้องมาใช้ แกก็จะบ่น แต่ก็ลองใช้อยู่บางครั้ง” (F15 อายุ 49 ปี)

“มันมองไปคนละด้าน เราจะให้แฟนใส่แล้วเขาไม่ใส่(ถุงยางอนามัย) ก็มีปัญหากันมัน เหมือนกับว่าเราเป็นคนผิด เหมือนเรามีคนอื่น เขาจะคิดแบบนี้” (F2 อายุ 20 ปี)

กลุ่มตัวอย่างบางส่วนบอกว่า ไม่ค่อยมีเวลาในการพูดคุยกันเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เป็นเพราะว่าสามีพี่ไม่เคยคิด หรือในหัวแกคิดว่าเป็นก็ช่างหัวมัน มันจะตายก็ตาย พี่ก็ไม่แน่ใจ เพราะว่าเวลาคุยกันมันน้อยมาก อย่างเช้ามาแกก็จะไปทำงานละ เย็นมาบางทีกลับมาค่ำ แกดูลูก ส่วนพี่ก็ทำกับข้าว ไม่ค่อยได้คุยกัน” (F3 อายุ 44 ปี)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บอกความรู้สึกถ้าคู่ของตนเองติดเชื้อเอชไอวีว่า จะรู้สึกแย่ รู้สึกผิด กลัวบาปกรรม แต่ทั้งนี้จะมีการพูดคุยกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับคู่ว่าถ้าหากติดเชื้อเอชไอวีไปแล้วก็ต้องดูแลกันไปจนตาย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เราก็รู้สึกผิดเหมือน เพราะว่าเรารู้อยู่เต็มอก แต่เรายังไปมีอะไรกับเขา ทั้งที่เราไม่น่าจะไปแต่งงานใหม่ ไม่น่าไปปล่อยเชื้อโรคให้เขา” (M4 อายุ 40 ปี)

“...ถ้าแฟนติดเชื้อจากเราไป พี่ก็รู้สึกแย่นิดหน่อย แต่ก็คุยกันแล้ว ถ้าติดก็แล้วไป ถึงติดก็ช่างมัน ก็ธรรมดา ก็ดีใจที่ว่าเขาไม่รังเกียจเรา” (F9 อายุ 42 ปี)

“กลัว เผื่อเขาติดไป เขาเป็นหยังไป ป้าก็บาปกรรม ป้าคิดแบบนี้” (F15 อายุ 49 ปี)

“ถ้าเมียพี่ติด ก็ดูแลกันจนตาย ก็ต้องขอโทษก็อโหสิกรรมให้กันตั้งแต่ชาตินี้ ก็คุยกันตั้งแต่แรกแล้วว่าติดก็รับกันได้ ตั้งแต่นั้นมาเมียผมก็ไม่เคยพูดเรื่องนี้เลย เราก็ผู้ใหญ่ เมียเราก็ผู้ใหญ่ คุยกันรอบเดียวจบ” (M16 อายุ 36 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับคู่แบบพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง ดูแลซึ่งกันและกัน คู่สามีภรรยาคอยเตือนกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการกินยาต้านไวรัสให้ตรงเวลา แต่ทั้งนี้คู่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะชอบดื่มเหล้าเมา ซึ่งทำให้บางคู่ต้องแยกห้องนอนกันแต่ก็ยังมีเพศสัมพันธ์กันตามปกติ บางคู่ทะเลาะกันแล้วนำเรื่องการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นประเด็นในการทะเลาะ จากผลการศึกษายังพบอีกว่า เงื่อนไขระหว่างบุคคลของคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นคู่ผลเลือดต่างที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้แก่ 1) ต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกันและเพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างคู่ เนื่องจากส่วนใหญ่สามีของกลุ่มตัวอย่างมักจะเป็นฝ่ายเลือกที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย หากกลุ่มตัวอย่างมีการต่อรองให้สามีใช้ถุงยางอนามัยบ่อยๆ มักจะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันตามมา 2) ความเบื่อหน่ายในการสื่อสารพูดคุยกันหลายๆ ครั้ง เกี่ยวกับเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยของคู่สามีหรือภรรยาของกลุ่มตัวอย่าง 3) การที่คู่ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความจำเป็นสำหรับคู่สามีภรรยา การใช้ถุงยางอนามัยหมายถึงการไม่ไว้วางใจ การไม่เชื่อใจซึ่งกันและกัน และ 4.)ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาคุยหรือตกลงกันเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บอกความรู้สึกหากคู่นอนตนเองติดเชื้อเอชไอวีว่า จะรู้สึกแย่ รู้สึกผิด กลัวบาปกรรม แต่ก็เคยมีการพูดคุยกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับคู่ว่าถ้าหากติดเชื้อเอชไอวีไปแล้วก็ต้องดูแลกันไปจนตาย

2.2 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีการเปิดเผยผลเลือดแก่ญาติที่สนิทใกล้ชิด มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจในการดูแลสุขภาพและการดำเนินชีวิต ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

> *“อยู่กันสามคนพ่อแม่ลูก ปกตินี่เคยอยู่รวมกันทั้งพ่อแฟนแม่แฟน แล้วก็แยกออกมาได้ประมาณสามปีกว่า ครอบครัวของพี่นี่เป็นครอบครัวที่อบอุ่น เพราะว่าเป็นครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่ไม่รู้หนังสือก็มีความอบอุ่นทางครอบครัวเรามากกว่า เวลาพี่เดือดร้อนอะไร ครอบครัวก็จะช่วยเหลือทุกด้าน” (M4 อายุ 40 ปี)*

> *“ในครอบครัวจริงๆ นี่อยู่สามคนกับลูก น้านี่ไปๆมาๆ พูดถึงว่าลูกมันก็เข้าใจ มันรู้ตั้งแต่เล็กๆ ละ เราไม่เคยปิดบัง ญาติพี่น้องคือ พี่เป็นลูกคนเดียว นอกนั้นเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน พวกเขามาหาเขาก็เฉยๆนะ แล้วเราก็เปิดเผยทุกคน” (M11 อายุ 39 ปี)*

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

“ญาติฝั่งสามีนี่ดีนะ เขาก็ดีกันทุกคน ไม่ค่อยนินทา เขาอยากรู้อะไรเขาก็ถามตรงๆนะ ไม่ค่อยนินทา มีอะไรคุยกันได้หมด ...การดูแลส่วนมากก็จะเป็นด้านของกิน มีอะไรเขาก็เผื่อให้เรา เขาก็ให้กำลังใจเรา” (F3 อายุ 44 ปี)

“เข้าใจกันดี อย่างพี่ก็มีสองคนพี่น้อง เขาก็ไม่ได้รังเกียจอะไรเรา ก็บอกว่าใครๆเขาก็เป็นกัน ไม่ต้องกลัว ยาก็มีกิน ดีกว่าเป็นมะเร็งซะอีก ดูอย่างคนอื่นเกือบจะตาย ยังฟื้นมาเป็นคนได้... ” (F8 อายุ 53 ปี)

แต่มีบางครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ค่อยมีความใกล้ชิดกัน กลุ่มตัวอย่างบางคนโดนญาติๆนินทาเกี่ยวกับการติดเชื้อ กลุ่มตัวอย่างบางคนมาจากครอบครัวที่แตกแยก ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในบ้านนี้ไม่ค่อยสนิทกันครับ เพราะผมมาเรียนหนังสือ ผมบวชเรียนตั้งแต่เล็ก มาอยู่โรงเรียนวัดตั้งแต่เล็ก มีญาติอีกฝั่งนึงว่าเรา ไอ้นี่มันติดเชื้อเป็นเอดส์ ไม่ต้องไปคบมัน ไม่กลัวเหรอ ก็มีคนโทรมาเล่าให้ฟัง ผมก็โทรไปถามค่ามัน ผมคิดว่าทุกวันนี้ที่ผมเป็นผู้ติดเชื้อ ผมก็ทำมาหากินเอง ไม่ได้ไปขอเขากิน” (M13 อายุ 35 ปี)

“ความสัมพันธ์กับครอบครัวตอนนี้ไม่ถือว่าใกล้ชิด มันห่างๆ กัน พ่อไม่ค่อยอยู่กับเรา นานๆ เจอกันที แล้วก็ไม่ค่อยไปมาหาสู่กันไม่ค่อยสนใจกัน พ่อเราเขามีเมียใหม่ เขาสนใจเมียใหม่กว่าเรา บางทีก็เครียดเรื่องนี้” (F2 อายุ 20 ปี)

แต่ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บอกว่า ไม่มีภาวะกดดันจากทางญาติพี่น้องเนื่องจากส่วนมากจะไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของกันและกัน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ญาติๆก็เป็นปกติ ไม่ได้กดดัน ไม่ได้มารังเกียจอะไรเรา ...ส่วนมากจะไม่ค่อยมายุ่งเรื่องส่วนตัวกัน” (F12 อายุ 28 ปี)

“ไม่ได้เกี่ยวกันครับ เรื่องการใช้ถุง(ถุงยางอนามัย)เนี่ยมันคนละส่วน” (M1 อายุ 43 ปี)

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ กังวลเรื่องความเป็นอยู่ของครอบครัว ส่งผลให้ความรู้สึกทางด้านเพศสัมพันธ์ลดลง ทำให้ไม่อยากใช้ถุงยางอนามัย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“เครียดมันน่าจะเป็นเรื่องเงินเรื่องทอง เรื่องความเป็นอยู่มากกว่า ถ้าเครียดผมก็พยายามไม่คิดมาก นอกจากว่าผ่อนคลายอารมณ์ไปนั่นมานี่ให้มันหายเครียด ผมว่ามันมีส่วนที่ทำความรู้สึก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

(ความรู้สึกทางเพศ)ค่อยๆหายไป ยกตัวอย่าง ปกติคืนหนึ่งสองสามครั้งก็มีได้แค่ครั้งเดียว ต่อไปก็ไม่มีอารมณ์ละ ไม่ใช้แล้วถุงยงถุงยาง" (M1 อายุ 43 ปี)

สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีการเปิดเผยผลเลือดแก่ญาติที่สนิทใกล้ชิด มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจในการดูแลสุขภาพและการดำเนินชีวิต แต่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีลักษณะครอบครัวที่ค่อนข้างห่างเหิน บางคนมาจากครอบครัวที่แตกแยก ไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับญาติๆ บางคนโดนญาติๆนินทาแต่ก็ไม่ได้มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวผู้ติดเชื้อเอชไอวี ไม่มีภาวะกดดันจากทางญาติพี่น้องในครอบครัวเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากส่วนมากจะไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของกันและกัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนจะกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ กังวลเรื่องความเป็นอยู่ของครอบครัว ส่งผลให้ความรู้สึกทางด้านเพศสัมพันธ์ลดลง ทำให้ไม่อยากใช้ถุงยางอนามัย

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดกับเพื่อนหรือร่วมงาน เนื่องจากคิดว่าไม่จำเป็นและอาจจะถูกแสดงท่าทีรังเกียจ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เพื่อนก็คืออยู่ในโรงงาน ทำงานก็คุยกัน เราไม่ได้เปิดเผยกับเพื่อนร่วมงาน เพราะถ้ารู้ว่าเราเป็น ก็จะเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เหมือนเชื้อโรคชนิดหนึ่ง อย่างบางคนถ้าเข้าใจเราเขาก็จะคุยกับเรา เล่นกับเรา เขาจะคุยกับเราดี แต่ถ้าคนที่ไม่เข้าใจก็จะไม่คุยกันเลย อาจจะไม่เข้าใกล้เราเลยก็ได้" (F2 อายุ 20 ปี)

"ก็เราจะไปบอกเขาทำไม เขาก็ไม่ได้สงสัยอะไรเรา เขาก็ว่าเราเป็นคนปกติ กินร่วมกัน อยู่กัน เขาก็ไม่ได้สงสัยว่าเราเป็นอะไร ถ้าบอกเขาพี่ว่าเขาจะต้องมองเราลบหน่อยละ เขาอาจจะไม่คลุกคลีตีโมงกับเรา" (M16 อายุ 36 ปี)

"ถ้าเพื่อนๆรู้อาจจะมีรังเกียจบ้าง เพราะเขาก็มีลูกหลาน อาจจะมีบ้างประเภทสังคมรังเกียจอย่างน้อยเราไปกินอะไรร่วมกับเขา เขาอาจจะไม่ค่อยพอใจ..." (F5 อายุ 42 ปี)

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานทราบสถานะการติดเชื้อพบว่าสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ เพื่อนบางคนมีการแนะนำการดูแลสุขภาพ ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจแต่อย่างใด ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"เราเปิดเผยกับทุกคน เวลาเราไปไหน เขาก็จะเรียกเรากินนั่นกินนี่ เขาก็ไม่ได้แสดงอาการรังเกียจ" (F7 อายุ 48 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

“เพื่อนเขาก็แนะนำว่ากินยาตัวนี่ดีนา ลองเอาไปใช้ไปกินดู พวกยาสมุนไพร ยาบำรุง” (M13 อายุ 35 ปี)

แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เปิดเผยสถานะการติดเชื้อกับเพื่อนร่วมงานก็ถูกเพื่อนร่วมงานนินทา และถูกแสดงท่าทีรังเกียจ ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เพื่อนร่วมงานก็เหมือนกัน เมื่อก่อนไปทำงานบริษัทฝรั่ง เราซ้อนรถเครื่องออกไป ยังไม่ทันถึงไหนก็นินทาเรา ไม่กินข้าวกับเราบางคนไปฟ้องเจ้านาย แต่เข้านายพี่เขาเข้าใจ ไม่ได้ว่าอะไรเรื่องที่พี่ติดเชื้อ” (F3 อายุ 44 ปี)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างทุกคนบอกว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว มีเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานที่สนิทเท่านั้นที่จะพูดคุยเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย แต่ส่วนใหญ่จะสงสัยเรื่องที่คู่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า ซึ่งไม่มีผลต่อการเลือกใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างกับคู่เลย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้านเพศสัมพันธ์ไม่น่าเกี่ยว ถ้าคนอื่นเขารู้ก็ไม่น่ากดดัน เพศสัมพันธ์มันอยู่ที่คนสองคน อาจจะมีพูดเล่นพูดแซวว่าอย่าลืมถุงแซ่วๆ(ถุงพลาสติก)นะ” (M1 อายุ 43 ปี)

“เรื่องใช้ถุงเนี่ยคือมันไม่ใช่เรื่องของเขา เขาเลยไม่ถาม แต่ก็จะถามที่ว่าแล้วแฟนมันไม่ติดเหรอ ถามว่าลูกไม่ติดผัวไม่ติดมันเป็นไปได้อย่างไร บางคนก็เชื่อ บางคนก็ไม่เชื่อ บางคนก็จะคิดว่าเป็นเพราะมันกินยามาก่อนที่จะมาแต่งงานกับคนนี้ เลยทำให้เขาไม่ติด” (F5 อายุ 42 ปี)

“นานๆทีก็จะมีถามว่าทุกวันนี้พี่เขายังใช้ถุงยางมั้ย พี่ก็ตอบไปว่าก็มันไม่ใช้อ่ะ แฟนพี่ไม่ใช้ ก็จะถามแค่เนี้ย พวกเพื่อนที่สนิทนะ เพราะเรื่องพวกนี้จะไม่พูดถึง จะคุยกันสองคนผัวเมีย” (F9 อายุ 42 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดกับเพื่อนหรือร่วมงาน เนื่องจากคิดว่าไม่จำเป็นและอาจจะถูกแสดงท่าทีรังเกียจ กลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่เพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานทราบสถานะการติดเชื้อพบว่า สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ เพื่อนบางคนแนะนำการดูแลสุขภาพ ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจแต่อย่างใด แต่ทั้งนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนถูกเพื่อนร่วมงานนินทาและถูกแสดงท่าทีรังเกียจ แต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการเลือกใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างเลย เนื่องจากเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว มีเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานที่สนิทเท่านั้นที่จะพูดคุยเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ส่วนใหญ่จะสงสัยเรื่องที่คู่ของกลุ่มตัวอย่างไม่ติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า

3. มิติปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่คนในหมู่บ้านยอมรับและไม่แสดงท่าทีรังเกียจกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากปัจจุบันคนในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น และผู้ติดเชื้อเอชไอวีในปัจจุบันก็ไม่ได้มีอาการแสดงที่คนในชุมชนรังเกียจเหมือนที่ผ่านมา ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"ไม่มีแล้วตอนนี้ พวกพี่ก็ไปลงพื้นที่กับคุณหมอ... ตอนนี้เขาก็เข้าใจละ ไม่ยกขันข้าวหนีแล้ว แถวบ้านพี่เขาสงสารพี่มากกว่า เพราะว่าปกตินี่พี่ไม่เคยค่าไม่เคยว่าใครไง แล้วมาถูกรถชน แล้วมาติดเชื้ออีก เขาก็จะบอกว่าไม่ต้องไปคิดอะไรมากนะ เดี๋ยวกินยาไปมันก็อยู่ได้เหมือนคนปกติ เขาก็จะไม่มีการรังเกียจเลย แถวบ้านพี่จะรู้ หรือคนที่ต้องการอยากรู้พี่ก็จะบอกไปตรงๆ เลย พี่ไม่ได้ปิดบังใคร" (F3 อายุ 44 ปี)

"ในหมู่บ้าน ตั้งแต่เป็นมานี่เวลามีงานอะไรก็ช่วยเหลือกัน เวลาทำกับข้าวเลี้ยงแขกก็ไป ไม่มีใครแสดงทีท่ารังเกียจว่าไม่อยากกินข้าวร่วมโต๊ะกับเรา บางทีกินน้ำแก้วเดียวกันก็มี " (M1 อายุ 43 ปี)

"ตอนนี้ดีขึ้นนะ ไม่ค่อยรังเกียจ เพราะว่าคนติดเชื้อมันไม่มีอาการน่ารังเกียจเหมือนสมัยก่อนไง มันก็ดีขึ้น" (F7 อายุ 48 ปี)

แต่ทั้งนี้พบว่ายังมีบางชุมชนที่มีการแสดงท่าทีรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี มีการติฉินนินทาผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างบางคนเลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดตัวเองต่อคนอื่นในชุมชน ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"... ชุมชนมันใหญ่มันไม่ใช่เหมือนครอบครัว ครอบครัวมันมีแค่สองสามคนใช่ไหม รู้กันแค่เท่านี้ ปิดความลับกันแค่เท่านี้ แต่ชุมชนนี่ปากมันพูดต่อไปเรื่อยๆ ก็จะมีนินทาตอนแรกๆ แต่นานๆ ไปรู้แล้วว่าคนนี้เป็นก็จะเฉยชา เขาก็จะทำตัวเหมือนเดิม" (F2 อายุ 20 ปี)

"ผมนี่ใหม่ๆนี่ไม่มีคนอยากมาคุยมาใกล้ ตอนนี้ก็เริ่มมาคุยมาใกล้ ก็เพราะว่าผมไม่เคยไปพูดไปขอไปง้อเขาซักอย่าง อีกทั้งหน้าที่การงานผมก็ดีกว่า เขาก็เริ่มเห็น แล้วการแต่งตัว การขับรถของเราก็สูงกว่าเขา ผมคิดว่าขอให้มีงานให้ลูกผมกับแม่ผมได้อยู่ดีกินดี พอละ คนอื่นผมไม่สน" (M13 อายุ 35 ปี)

"บางคนก็พูดจาเย้ยหยัน เบะปากใส่ เราก็ไม่คิดอะไรหรอก เค้าพูดอะไรก็ปล่อยเค้าไป ทำใจต่อสู้ไปแค่นั้นแหละ แต่ว่าบางครั้งก็จะแบบนั่งเศร้าคนเดียวค่ะ ไม่อยากออกไปพบผู้คน คิดว่าทำไมคนติดเชื้อคนเป็นโรคเอดส์ผู้คนถึงรังเกียจ" (F9 อายุ 42 ปี)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นอกจากนี้ชุมชนที่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องผลเลือดของคู่ต่าง มักจะเกิดความสงสัยในผลเลือดที่แตกต่างกันดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บอกว่าตนเองไม่สนใจความคิดของคนอื่นๆ แค่คนในครอบครัวยอมรับได้ก็พอแล้ว และเรื่องเพศสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างก็ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและสังคม กลุ่ตัวอย่างทุกคนมองว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว สังคมและชุมชนไม่มีผลต่อการเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัย ดังข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

"คนในหมู่บ้านเขาก็ถามว่า ผัวเราเป็นมั้ย แล้วลูกเป็นมั้ย คนที่สนิทกับพี่แถวหมู่บ้าน บางคนอาจจะไม่เชื่อเพราะว่าผัวไม่เป็นลูกไม่เป็น เราก็บอกว่าไม่เป็น เขาก็แนะนำให้ไปตรวจที่ศูนย์มันจริงๆ ว่าตรวจถูกมั้ย แนะนำให้พาผัวไปตรวจ เราก็บอกว่าไปตรวจหลายครั้งละ แล้วทุกวันนี้ ปีไหนตรวจครั้ง เข้าประกันก็ได้ เข้าสหกรณ์ก็ได้ เขาก็สงสัยว่าทำไมมันเป็นไปได้อย่างไร" (F5 อายุ 42 ปี)

"ผมว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่ได้เกี่ยวกับคนในชุมชน คือตัวใครตัวมัน เขาก็ไม่ถามว่าอยู่ทุกวันนี้ใส่ถุงมั้ย คือมันเป็นเรื่องส่วนตัว" (M4 อายุ 40 ปี)

"พี่ก็ไม่ได้ไปแคร์ความรู้สึกเขา แค่เมียพี่รับได้ ไม่มีปัญหา ไม่มีมีผลต่อการใช้ถุงยางอนามัย" (M14 อายุ 40 ปี)

สรุปได้ว่า ปัจจุบันคนในชุมชนส่วนใหญ่ยอมรับและไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น และผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสไม่ได้มีอาการแสดงที่น่ารังเกียจเหมือนที่ผ่านมา แต่ทั้งนี้ยังมีบางชุมชนที่มีการนินทาผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีและแสดงท่าทีรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดตัวเองต่อคนอื่นๆในชุมชน ในส่วนของชุมชนที่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องผลเลือดของคู่ต่าง พบว่ามักจะเกิดความสงสัยในผลเลือดที่แตกต่างกันดังกล่าวและมักจะพูดคุยสอบถามกับทางกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทุกคนยืนยันว่าปัจจัยด้านสังคมและชุมชนดังกล่าวนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ของตนเอง ทุกคนมองว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว สังคมและชุมชนไม่มีผลต่อการเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาแบบแผนและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน ในจังหวัดเชียงใหม่ อภิปรายผลการศึกษาเรียงลำดับตามแบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน

แบบแผนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน เป็นรูปแบบของการกระทำที่มีผลทำให้เกิดโอกาสการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีจากผู้ติดเชื้อไปสู่คู่สามีภรรยาที่เป็นคู่ผลเลือดต่างได้ โดยพิจารณาจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอ แยกตามพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอน และการเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอน ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย พบว่าพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยา และเมื่อทราบผลการติดเชื้อในภายหลังกลุ่มตัวอย่างจึงมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แต่เมื่อเวลาผ่านไปความสม่ำเสมอของพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยก็ลดลง และมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่สามีภรรยาตั้งแต่ก่อนที่จะทราบผลการติดเชื้อเอชไอวี และภายหลังจากทราบผลการติดเชื้อแล้วพฤติกรรมดังกล่าวก็ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศกับคู่สามีภรรยาของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สุรีย์พร พันพึ่ง (2551) ที่ศึกษาโลกทัศน์เพศวิถีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยมุมมองเพศวิถีพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่มีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งกับคู่นอนประจำค่อนข้างสูง ผู้ติดเชื้อบางส่วนใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอกับคู่นอนของตน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนชั่วคราว พบว่า พวกเขาเลือกที่จะใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เนื่องจากกลัวติดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนคนนั้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีกับคู่นอนทุกคน แตกต่างกับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เศรษฐีกุล (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้ใหญ่ตอนต้นที่ติดเชื้อเอชไอวีพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีบางส่วน ยังคงมีคู่นอนหลายคน แต่เลือกที่จะใช้ถุงยางอนามัยเฉพาะกับคู่นอนที่ตนเองรักเท่านั้นเพราะกลัวคู่ของตนจะติดเชื้อเอชไอวี

1.2 เหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอน พบว่าเหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่ที่มีผลเลือดเอชไอวีต่างกัน กลุ่มตัวอย่างแต่ละคนให้เหตุผลหลายส่วนประกอบกัน ซึ่งเหตุผลของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับคู่นอน สามารถแบ่งเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.2.1 ด้านความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติเมื่อใช้ถุงยางอนามัย รู้สึกคับ รู้สึกอึดอัด รู้สึกบีบแน่นและปวดบริเวณอวัยวะเพศ รู้สึกเหม็นกลิ่นของถุงยางอนามัย ใช้ถุงยางอนามัยแล้วไม่สนุก อวัยวะเพศทำงานได้ไม่เต็มที่ ใช้เวลานานกว่าจะถึงจุดสุดยอดในการมีเพศสัมพันธ์ ทำให้เกิดความรำคาญและเจ็บ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเรื่องความรู้สึกระหว่างการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าการป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา ญาณปรีชาชาญ (2550) ที่ศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัสพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีการใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง โดยให้เหตุผลว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้มีความรู้สึกลดลง มีอาการแพ้ถุงยางอนามัย ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งที่ไม่มีการป้องกันโดยใช้ถุงยางขณะมีเพศสัมพันธ์กับคู่ครองเลย ซึ่งให้เหตุผลว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้หมดสนุก

1.2.2 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างบางคนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของมึนเมา แล้วไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย และลืมที่จะใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งสามารถอธิบายได้การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อาจทำให้ขาดสติและลืมที่จะใช้ถุงยางอนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศส่วนใหญ่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยโดยเฉพาะระหว่างคู่สามีภรรยา ซึ่งการใช้สารเสพติดหรือของมึนเมาบางชนิด เช่นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ยาอี ยาไอซ์ ทำให้ขาดสติและไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ งากูเร และคณะ(Ngure, et al. 2012) ที่ศึกษาอุปสรรคในการใช้ถุงยางอนามัยในคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไววีผู้ชายไม่ใช้ถุงยางอนามัย โดยส่วนใหญ่กล่าวว่าเมื่อพวกเขาเมาแล้วก็จะไม่รู้ตัวว่าทำอะไรไป ฝ่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้หญิงส่วนใหญ่บอกว่าเป็นเรื่องยากที่จะต่อรองให้ผู้ชายใช้ถุงยางอนามัยขณะที่พวกเขาเมาเพราะอาจจะเกิดการทะเลาะหรือทำร้ายร่างกายกัน

1.2.3 ความยุ่งยากในการใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มตัวอย่างบางคนให้เหตุผลว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้ขัดจังหวะในการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการให้มีการขัดจังหวะระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับข้อมูลของ ปรีชา แจ่มวิถีเลิศ และ สมเกียรติ สีตวาริน (2550) ที่บอกว่าข้อด้อยที่เป็นอุปสรรคของการใช้ถุงยางอนามัยสำหรับวัยรุ่น คือการขัดจังหวะในการมีเพศสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญแข ดวงคำสวัสดิ์ และคณะ (2553) ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายพบว่า สาเหตุที่ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายบางกลุ่มไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากยุ่งยากเสียจังหวะขณะมีเพศสัมพันธ์

1.2.4 อำนาจการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องด้วยบทบาทหน้าที่ของการเป็นภรรยา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

และต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าอำนาจการตัดสินใจในการใช้ถุงยางอนามัยขึ้นอยู่กับผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ จันทร์สุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวี/เอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันบางส่วนเห็นว่า เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย ผู้ชายจะมีอำนาจในการตัดสินใจมากกว่า ในขณะที่ผู้หญิงมีอำนาจในการต่อรองในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยน้อยกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีอำภา ส่องรอบ (2551) ที่ศึกษาเส้นทางชีวิตของหญิงไทยในการเปิดเผยและไม่เปิดเผยผลการติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ชายที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้หญิงแทบไม่มีอำนาจในการขอร้องหรือบอกตรงๆ ในการตัดสินใจใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากผู้ชายมักอ้างเรื่องความสุขทางเพศ และในบางครั้งอาจทำให้กลายเป็นความขัดแย้ง

1.2.5 ผลการตรวจเลือดของคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่พบการติดเชื้อเอชไอวี ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดว่าการไม่ใช้ถุงยางอนามัยที่ผ่านมาอาจไม่ได้มีผลทำให้คู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่มีความเข้าใจเรื่องผลเลือดที่แตกต่างกันดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ngure และคณะ(2011) ที่ศึกษาอุปสรรคในการใช้ถุงยางอนามัยในคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันพบว่า คู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันที่ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์มาก่อนบางคู่ยังมีความสงสัยถึงความถูกต้องของผลการตรวจเอชไอวีที่แตกต่างกันเนื่องจากพวกเขาไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยด้วยกันเลย โดยผู้ชายที่มีผลเลือดเป็นลบมักจะคิดว่าตนเองมีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อเอชไอวี และบางคู่เชื่อว่าพระเจ้าปกป้องคู่ของเขาจากเชื้อเอชไอวี

1.2.6 การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นการแสดงถึงความรัก ความซื่อสัตย์ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนปกติทั่วไป ไม่มีการรังเกียจ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีความคิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ จันทร์สุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวี/เอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นคู่ผลเลือดต่างเห็นว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นสิ่งไม่จำเป็นเพราะด้วยความรัก ความมั่นใจในคู่ของตน

1.3 การเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอน พบว่าวิธีการหรือขั้นตอนการบอกผลเลือดของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะบอกผลเลือดแก่คู่ด้วยตนเอง มีบางคู่ที่ฟังผลการตรวจเลือดด้วยกันที่โรงพยาบาลตอนฝากครรภ์โดยแพทย์จะเป็นผู้แจ้งผลการตรวจให้ทราบ ซึ่งหลังจากทราบผลเลือดคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำส่วนใหญ่ก็จะมีอาการตกใจ แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากบางคนได้ไปตรวจเลือดและทราบว่าตนไม่ติดเชื้อเอชไอวีก็จะรู้สึกโล่งใจและยอมรับได้ หลังจากนั้นใช้ชีวิตคู่ด้วยกันตามปกติ แต่มีบางคู่ที่ยังนำประเด็นเรื่องการติดเชื้อเอชไอวีมาทะเลาะกันในภายหลัง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปิดเผยผลเลือดและพฤติกรรมของคู่นอนของกลุ่มตัวอย่างหลังทราบสถานะการติดเชื้อเอชไอวีมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สุรีย์พร พันพึ่ง (2551) ที่ศึกษาโลกทัศน์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เพศวิถีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยมุมมองเพศวิถีพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่จะเปิดเผยผลเลือดกับคู่นอนประจำของตนและพบว่า เพศ วัย และผลเลือดของคู่นอนมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยผลเลือดของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ส่วนพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์หลังจากที่ทราบว่าตนเองเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอารมณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ลดลง บางคนไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาหรือคู่นอนประจำเนื่องจากไม่อยากให้คู่ติดเชื้อเอชไอวี แต่ทั้งนี้ความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์ยังเป็นไปตามปกติ โดยช่วงแรกความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์มีบ่อยๆ แต่พอนานไปความถี่ก็เริ่มลดลง เนื่องจากลักษณะงาน เวลาในการอยู่ด้วยกัน และอายุที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์เป็นสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สุรีย์พร พันพึ่ง (2551) ที่ศึกษาโลกทัศน์เพศวิถีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยมุมมองเพศวิถี พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้หญิงส่วนใหญ่มีความกังวลในเรื่องสุขภาพและพยายามหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ชายบางคนไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาเพราะห่วงสุขภาพของตนเองและภรรยา

2. เงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน

เงื่อนไขของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาใน 3 มิติ คือ มิติปัจจัยภายในบุคคล มิติปัจจัยระหว่างบุคคล และมิติปัจจัยด้านชุมชน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 มิติปัจจัยภายในบุคคล เป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่เป็นปัจจัยภายในซึ่งมีผลต่อแบบแผนของพฤติกรรมพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ทัศนคติต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี และความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่าง

2.1.1 การรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ว่าเป็นโรคที่ทำให้ภูมิต้านทานต่ำลง ติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ทางเลือดและเข็มฉีดยา ไม่ติดโดยการดื่มน้ำจากแก้วน้ำ การกินอาหารจากช้อน หรือการกินข้าวร่วมกัน ส่วนการป้องกันคือการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ไม่ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ด้านการปฏิบัติตัวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ชีวิตตามปกติ ไม่เครียด กินยาต้านไวรัสตรงเวลา ออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพและทำตัวเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ไม่สนใจเรื่องการรังเกียจจากคนในชุมชน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์และการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับโรค สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภพ จันทร์สุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวี/เอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกันพยายามที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับโรค มีการรักษาด้วยยาต้านไวรัสเพื่อให้มีภาวะสุขภาพดีขึ้น สามารถ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข โดยปฏิบัติตามแผนการรักษา ดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย ออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างเพียงพอ และป้องกันตนเองจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่ทั้งนี้ยังมีผู้ติดเชื้อเอชไอวีบางส่วนที่ระมัดระวังตัวเองเนื่องจากกลัวคนอื่นในสังคมรังเกียจ

2.1.2 ทัศนคติต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติภายในบุคคลคล้ายคลึงกันว่า ปัจจุบันไม่มีการรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีมากเหมือนที่ผ่านมา และเชื่อว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นเหมือนคนธรรมดาทั่วไป มีศักยภาพเทียบเท่ากับคนปกติ บางคนพยายามพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ทรัพย์มูล (2547) ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ของผู้ติดเชื้อเอดส์ที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจะรู้สึกว่าเอดส์ไม่น่ากลัวเหมือนในระยะแรกที่มีการแพร่ระบาด เนื่องจากมีสื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจได้มากขึ้น แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่คิดว่ามีการตีตราผู้ติดเชื้อเอชไอวีว่าเป็นผู้ที่สำส่อน มีการรังเกียจจากคนรอบข้าง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีทัศนคติด้านลบกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ทวีสิทธิ์ และ สุรีย์พร พันพึ่ง (2551) ที่ศึกษาโลกทัศน์เพศวิถีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยมุมมองเพศวิถีพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีจำนวนมากมีทัศนคติว่าการอยู่ในภาวะของผู้ติดเชื้อมักถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี เป็นคนสำส่อนทางเพศ ทำให้การมีเพศสัมพันธ์ของผู้ติดเชื้อยิ่งถูกประทับตราหนักหนากว่าเดิม และกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่คิดว่าการติดเชื้อเอชไอวีเป็นเรื่องของเวรกรรม เพราะถ้าหากคู่ติดเชื้อเอชไอวีขึ้นมาก็สามารถไปรับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสและสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ตามปกติได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งยึดถือเรื่องบาปบุญคุณโทษเป็นหลัก และถ้าหากคู่ติดเชื้อเอชไอวีขึ้นมาก็สามารถไปรับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสและสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ตามปกติได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีดังกล่าวยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีไปสู่คู่ของตนเอง

2.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยว่าเป็นการป้องกันการแพร่เชื้อไปสู่คู่ของตน แต่ยังมีบางส่วนที่ไม่อยากใช้ถุงยางอนามัย ถึงแม้จะรับรู้ว่าถุงยางอนามัยสามารถป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีได้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่มีความตระหนักเรื่องความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีก่อนที่จะทราบว่าตนเองติดเชื้อเอชไอวี มีเจตคติว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นการแสดงถึงความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน แต่หลังจากทราบผลการติดเชื้อเอชไอวี ส่วนใหญ่มักมีเจตคติที่เหมาะสม โดยกล่าวว่าถุงยางอนามัยทำให้ปลอดภัยจากเอดส์ การพกถุงยางอนามัยเป็นการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.2 มิติปัจจัยระหว่างบุคคล เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน

2.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีพบว่า ความสัมพันธ์กับคู่สามีภรรยาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับคู่แบบพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง ดูแลซึ่งกันและกัน คู่สามีภรรยาคอยเตือนกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการกินยาต้านไวรัสให้ตรงเวลา แต่ทั้งนี้คู่ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชายส่วนใหญ่จะชอบดื่มเหล้าเมา ซึ่งทำให้บางคู่ต้องแยกห้องนอนกันแต่ก็ยังมีเพศสัมพันธ์กันตามปกติ บางคู่ทะเลาะกันแล้วนำเรื่องการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นประเด็นในการทะเลาะ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทำให้ทราบเงื่อนไขระหว่างบุคคลของคู่สามีภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นคู่ผลเลือดต่าง ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สามารถแบ่งเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

2.2.1.1 ต้องการหลีกเลี่ยงการทะเลาะกัน เพื่อคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างคู่ เนื่องจากส่วนใหญ่ฝ่ายผู้ชายมักจะเป็นฝ่ายเลือกที่จะไม่ใช้ถุงยางอนามัย หากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้หญิงมีการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยบ่อยๆ มักจะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งตามมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเพศหญิงถูกกำหนดบทบาทของการเป็นภรรยาและเป็นผู้ตาม ไม่มีอำนาจในการต่อรองเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ชมเชย (2552) ที่ศึกษาสุขภาพทางเพศของผู้หญิงที่ติดเชื้อเอชไอวี พบว่า ผู้หญิงที่ติดเชื้อเอชไอวีถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ในความเป็นแม่หรือภรรยาที่ดีที่ควรจะปรณนิบัติสามีให้พึงพอใจในทุกๆด้าน และหน้าที่ของภรรยาก็คือ การมีเพศสัมพันธ์กับสามี ในขณะที่สามีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีไม่ยอมใช้ถุงยางอนามัย ผู้ติดเชื้อเอชไอวีก็ไม่สามารถต่อรองได้ทุกครั้ง

2.2.1.2 ความเบื่อหน่ายในการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยของคู่สามีหรือภรรยาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นคู่ผลเลือดต่าง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แต่งงานและอยู่ด้วยกันมานานทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการสื่อสารเรื่องเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา ญาณปรีชาชาญ (2550) ที่ศึกษาแบบแผนความสัมพันธ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ หลังรับยาต้านไวรัส พบว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่ยังมีการสื่อสารทางเพศที่ขาดความเหมาะสมภายในครอบครัว การที่ผู้หญิงพูดคุยเรื่องเพศเป็นเรื่องที่น่าละอายใจและยอมรับไม่ได้ ดังนั้นการที่ผู้หญิงพูดเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยจะทำให้ผู้ชายไม่ไว้วางใจ

2.2.1.3 คู่ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการใช้ถุงยางอนามัยไม่มีความจำเป็นสำหรับคู่สามีภรรยา การใช้ถุงยางอนามัยหมายถึงการไม่ไว้วางใจ การไม่เชื่อใจซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านลบและไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ใน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีเจตคติว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นการแสดงถึงความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2.2.1.4 ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาคุยหรือตกลงกันเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งสามารถอธิบายได้จากข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และมีรายได้น้อย ลักษณะงานของอาชีพรับจ้างก็ต้องทำงานเพื่อให้นายจ้างพึงพอใจ ถึงจะได้รับเงินค่าจ้างมาดูแลครอบครัว ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างต้องทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานมากกว่าจะมาสนใจเรื่องการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัย

ทั้งนี้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่บอกว่าความรู้สึกถ้าหากคู่นอนติดเชื้อเอชไอวีจะรู้สึกแย่ รู้สึกผิด กลัวบาปกรรม แต่ก็เคยมีการพูดคุยกันระหว่างผู้ติดเชื้อเอชไอวีกับคู่ว่าถ้าหากติดเชื้อเอชไอวีไปแล้วก็ต้องดูแลกันไปจนตาย

2.2.2 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวพบว่า ส่วนใหญ่ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างจะเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีการเปิดเผยผลเลือดแก่ญาติที่สนิทใกล้ชิด มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจในการดูแลสุขภาพและการดำเนินชีวิต แต่ยังมีครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีลักษณะครอบครัวที่ค่อนข้างห่างเหิน บางคนมาจากครอบครัวที่แตกแยก ไม่ค่อยได้ใกล้ชิดกับญาติๆ บางคนโดนญาติๆนินทาแต่ก็ไม่ได้มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวผู้ติดเชื้อเอชไอวี ไม่มีภาวะกดดันจากทางญาติพี่น้องในครอบครัวเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย เนื่องจากส่วนมากจะไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของกันและกัน กลุ่มตัวอย่างใหญ่จะให้เหตุผลว่าการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีสู่ผู้อื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ เนื่องจากบางครอบครัวมีปัญหาพ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ขาดความอบอุ่น ทำให้ต้องหันไปคบเพื่อนและชักชวนให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองฤทธิ์ ชัยยาศรี (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีความกังวลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว กังวลเรื่องความเป็นอยู่ของครอบครัว ส่งผลให้ความรู้สึกทางด้านเพศสัมพันธ์ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อย และบางคนมีบทบาทเป็นหัวหน้าครอบครัว ดังนั้นเรื่องที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของครอบครัวจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดกับเพื่อนหรือร่วมงาน เนื่องจากคิดว่าไม่มีความจำเป็นและอาจจะถูกแสดงท่าทีรังเกียจจากกลุ่มเพื่อน แต่บางส่วนที่เปิดเผยสถานะการติดเชื้อเอชไอวีกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน พบว่าเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานก็ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจกลุ่มตัวอย่าง และความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานดังกล่าวก็ยังคงเดิม มีเพื่อนบางคนแนะนำกลุ่มตัวอย่างในด้านการดูแลสุขภาพ มีเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานที่สนิทเท่านั้นที่จะพูดคุยเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ส่วนใหญ่จะสงสัยเรื่องที่คู่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า แต่ทั้งนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ถูกเพื่อนร่วมงานนินทาและถูกแสดงท่าทีรังเกียจ แต่ก็ไม่ได้มีผลต่อการเลือกใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างเลย เนื่องจากเหตุผลที่ว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว จึงสามาถอธิบายได้ว่ากลุ่มเพื่อนไม่ได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย และการที่กลุ่มตัวอย่างบอกว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเอชไอวีสู่ผู้อื่น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า เพื่อนในกลุ่มอาชีพเดียวกันของผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติที่มีการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองฤทธิ์ ชัยยาศรี (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีพบว่า ระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

2.3 มิติปัจจัยด้านชุมชน ที่ส่งผลให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้แก่ ทัศนคติของชุมชนต่อโรคเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของผู้ติดเชื้อเอชไอวี พบว่าปัจจุบันคนในชุมชนส่วนใหญ่ยอมรับและไม่แสดงท่าทีรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวี เนื่องจากชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น และผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัสไม่ได้มีอาการแสดงที่น่ารังเกียจเหมือนที่ผ่านมา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าชุมชนมีการยอมรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี ทัยศิริ (2545) ที่ศึกษาการยอมรับของชุมชนที่มีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยพบว่า จากความพยายามของภาครัฐและเอกชนที่ช่วยรณรงค์ต่อต้านการติดเชื้อเอชไอวีในทุกรูปแบบ มีผลให้ชุมชนเรียนรู้เรื่องโรคเอดส์ได้ดี และช่วยในการปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อภายในชุมชน แต่ทั้งนี้ยังมีบางชุมชนที่มีการนินทาผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีและแสดงท่าทีรังเกียจผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างบางส่วนเลือกที่จะไม่เปิดเผยผลเลือดตัวเองต่อคนอื่นๆในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริสเพล, โคลเต, เมทคาฟ, มูดดี้, และคาสเวล (Rispel et al., 2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่างพบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดต่างบางส่วนไม่เต็มใจที่จะเปิดเผยสถานะของพวกเขากับบุคคล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

อื่นเนื่องจากกลัวการตีตรา กลัวการเลือกปฏิบัติจากคนในชุมชน และคิดว่าคนอื่นจะไม่เข้าใจพวกเขา ซึ่งเห็นได้ว่าหากสถาบันชุมชนมีความเข้มแข็งจะส่งผลและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้มาก ในส่วนของชุมชนที่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่องผลเลือดของคู่ต่าง พบว่ามักจะเกิดความสงสัยในผลเลือดที่แตกต่างกันดังกล่าวและมักจะพูดคุยสอบถามกับทางกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทุกคนยืนยันว่าปัจจัยด้านสังคมและชุมชนดังกล่าวนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศสัมพันธ์ของตนเอง ทุกคนมองว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องส่วนตัว สังคมและชุมชนไม่มีผลต่อการเลือกที่จะใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคู่ผลเลือดเอชไอวีต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่าชุมชนไม่ได้มีอิทธิพลกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิวิมล นันทสุคนธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอาการและผู้ป่วยโรคเอดส์พบว่า สัมพันธภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวีกับชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved